

Smittebeskyttelse i norske svinebesetninger

Den norske grisen er fri fra en rekke sykdommer som finnes i de fleste andre land. Dette kontrolleres gjennom omfattende helseovervåking av den norske svinepopulasjonen. Å få inn en av disse sykdommene i en norsk svinebesetning vil forårsake svært alvorlige sjukdomsutbrudd og store produksjonstap. Smittestoffer kan bl.a. overføres via mennesker, klær og redskaper som kommer inn til grisene. Derfor må det følges strenge smittevernregler dersom man skal inn i en svinebesetning. Kravene til smittebeskyttelse er enda strengere for avlsbesetninger og for spesifikk patogenfrie besetninger (SPF).

Tabellen under gir en oversikt over ulike besetningstyper, hvilke sykdommer de skal være fri fra, hvilke krav som finnes mht. smittevern og persontrafikk og hvilke krav det er til helseovervåking og prøvetaking. I tillegg til krav til smittevern ved persontrafikk, er det tilsvarende krav for bl.a. inn- og utlastingsrutiner for både dyr, fôr, utstyr og god skadedyrkontroll. Det er ikke inkludert i denne oversikten.

TYPE BESETNING	FRIHET FRA SJUKDOMMER/SMITTESTOFFER	KRAV TIL SMITTEBESKYTTELSE IFM. PERSONTRAFIKK	KRAV TIL HELSEOVERVÅKING OG PRØVETAKING
BRUKSBESETNING	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Meticillinresistente Staphylococcus aureus</i> (MRSA) • Smittsom grisehoste (<i>Mycoplasma hyopneumoniae</i>) • Porcint reproduksjons- og respiratorisk syndrom (PRRS) • Smittsom gastroenteritt (TGE) • Porcin epidemisk diaré (PED) • Aujeszky sykdom (AD) • Andre varianter av influensa A virus enn H1N1pdm09 <p>I tillegg kartlegges årlig forekomst av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Influensa A(H1N1)pdm09 • Porcint respiratorisk koronavirus (PRCV) 	<p>Smittesluse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skal brukes av alle besøkende • fysisk skille mellom uren og ren sone • skifte til besetningens klær og fottøy • hårnett, munnbind og hansker • håndvask • etter opphold i utlandet bør det gå minst 48 timer, hvorav 24 timer i Norge, før du går inn i norske grisehus. 	<p><i>Helseovervåking ved rådgivingsbesøk av besetningsveterinær 1-3 ganger per år avhengig av produksjonsform og størrelse</i></p> <p><i>Overvåkingsprogrammet for spesifikke virussykdommer hos gris (OK)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mattilsynet prøvetar gris fra 500-800 besetninger årlig <p><i>Nasjonalt overvåkingsprogram for MRSA</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mattilsynet prøvetar gris fra 700-900 besetninger årlig <p>MRSA-testing av personer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle som jobber i besetningen må testes • Alle som har vært i utlandet og som har vært i kontakt med husdyr eller helsevesen må testes

<p>AVLSBESETNING</p>	<p>Tilleggskrav</p> <p>Skal være fri for</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skabb (<i>Sarcoptes scabiei</i>) - Nysesjuka (toksinproduserende <i>Pasteurella multocida</i>) • Svinedysenteri (<i>Brachyspira hyodysenteriae</i>) • mister status som livdyrseigende avlsbesetning ved utbrudd av smittsom lunge- og brysthinnebetennelse (<i>Actinobacillus pleuropneumoniae</i>, APP) 	<p>Tilleggskrav</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle, inkludert gårdens egne folk, skal skifte til besetningens fottøy og tøy i smitteslusen. • All gris skal holdes inne • Alle ytterdører skal holdes låst • Dører for persontrafikk skal være skiltet «Ingen adgang uten eiers samtykke» og eiers telefonnummer. • Nybygg skal ha dusj som del av smitteskillet • Det skal være minst mulig besøk i besetningen • Det skal føres besøksprotokoll. 	<p>Tilleggskrav</p> <p>Årlig uttak av prøver til OK-programmet for virussjukdommer og MRSA. Utføres av Mattilsynet.</p> <p>Helseovervåking for avlsbesetning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tertialbesøk av besetningsveterinær • Minst en gang årlig besetningsgjennomgang av slakteriets veterinærkonsulent. <p>Foredlingsbesetninger skal i tillegg ha gjennomgang av Norsvins avlskonsulent</p>
<p>SPF BRUKSBESETNING</p>	<p>Tilleggskrav</p> <p>Gjennomført sanering og deklartert fri for:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Smittsom lunge- og brysthinnebetennelse (<i>Actinobacillus pleuropneumoniae</i>, APP) - Svinedysenteri (<i>Brachyspira hyodysenteriae</i>) - Nysesjuka (toksinproduserende <i>Pasteurella multocida</i>) - Smittsom grisehoste (<i>Mycoplasma hyopneumoniae</i>) - Skabb (<i>Sarcoptes scabiei</i>) 	<p>Tilleggskrav</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besøkende som har vært i andre grisehus i løpet av de siste 72 timer skal dusje før de går inn i husdyrrommene. • For personer som har vært i en besetning uten SPF-status gjelder i utgangspunktet 12 timers karantene før besøk i SPF-besetninger. 	<p>Tilleggskrav</p> <p>SPF Helseovervåking.</p> <p>Testing hvert andre år for SPF-sjukdommene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 blodprøver analyseres for antistoffer mot <i>Actinobacillus pleuropneumoniae</i> • 20 blodprøver analyseres for antistoffer mot <i>Mycoplasma hyopneumoniae</i>. • 20 nesevaberprøver analyseres for toksinproduserende <i>Pasteurella multocida</i>. • 20 rektalsvaberprøver analyseres for <i>Brachyspira hyodysenteriae</i>.

<p>SPF AVLSBESETNING</p>	<p>Tilleggskrav</p> <p>Gjennomført sanering og deklartert fri for:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Smittsom lunge- og brysthinnebetennelse (<i>Actinobacillus pleuropneumoniae</i>, APP) - Svinedysenteri (<i>Brachyspira hyodysenteriae</i>) - Nysesjuka (toksinproduserende <i>Pasteurella multocida</i>) - Smittsom grisehoste (<i>Mycoplasma hyopneumoniae</i>) - Skabb (<i>Sarcoptes scabiei</i>) 	<p>Tilleggskrav</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dusj skal være en del av smitteskillet • Alle skal dusje og skifte ved inngang i besetning • Dusjvannet skal ha avløp på en slik måte at det ikke utgjør smittefare for dyra i besetningen. 	<p>Tilleggskrav</p> <p><i>Årlig uttak av prøver til OK-programmet for virusjukdommer og MRSA. Utføres av Mattilsynet.</i></p> <p><i>SPF Helseovervåking og helseovervåking avlsbesetning</i></p> <p><i>Helseovervåking for avlsbesetning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tertialbesøk av besetningsveterinær • Minst en gang årlig besetningsgjennomgang av slakteriets veterinærkonsulent. Foredlingsbesetninger skal i tillegg ha gjennomgang av Norsvins avlskonsulent <p><i>SPF Helseovervåking:</i></p> <p>Hver 4. måned:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 blodprøver skal analyseres for antistoffer mot <i>Actinobacillus pleuropneumoniae</i> <p>1 gang per år:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 blodprøver skal analyseres for antistoffer mot <i>Mycoplasma hyopneumoniae</i>. • 20 nesesvaberprøver skal analyseres for toksinproduserende <i>Pasteurella multocida</i>. • 20 rektalsvaberprøver skal analyseres for <i>Brachyspira hyodysenteriae</i>.
-------------------------------------	---	--	---

